

Ο Κανονισμός 974/98 του Συμβουλίου “για την εισαγωγή του ευρώ”

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Η χρήση του ευρώ ως ενιαίου νομίσματος κατά τη διάρκεια του τρίτου σταδίου της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης θα διέπεται από τις διατάξεις δύο κανονισμών του Συμβουλίου:

(α) Ο πρώτος κανονισμός (1103/97) “*σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν την εισαγωγή του ευρώ*” βασίζεται στο άρθρο 235 της Συνθήκης της Ρώμης⁽¹⁾. Η έγκαιρη έκδοσή του, ήδη από το 1997, κρίθηκε σκόπιμη για λόγους ασφάλειας δικαίου, ώστε να ρυθμιστούν έγκαιρα ορισμένα επείγοντα θέματα, τα οποία συνδέονται με τη μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα, όπως:

ο τρόπος αντικατάστασης της επίσημης λογιστικής μονάδας ECU από το ευρώ την 1η Ιανουαρίου 1999, όταν δηλαδή αρχίσει το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ⁽²⁾,

η τύχη των συμβάσεων και των άλλων νομικών πράξεων που είναι συνομολογημένες είτε σε ECU είτε στις εθνικές νομισματικές μονάδες των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση όταν καταστεί αναγκαία η μετατροπή τους σε ευρώ⁽³⁾, και

η μεθοδολογία μετατροπής των χρηματικών ποσών από τις εθνικές νομισματικές μονάδες των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση σε ευρώ, και αντίστροφα⁽⁴⁾.

(β) Ο δεύτερος κανονισμός του Συμβουλίου (974/98) “*για την εισαγωγή του ευρώ*”⁽⁵⁾, ο οποίος βασίζεται στο άρθρο 109 Α (4) της Συνθήκης της Ρώμης, εκδόθηκε στις 3 Μαΐου 1998, αμέσως δηλαδή μετά τη

λήψη της απόφασης σχετικά με την πρώτη ομάδα των κρατών-μελών τα οποία θα συμμετέχουν στη ζώνη του ευρώ⁽⁶⁾. Οι διατάξεις του, οι οποίες θα ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 1999⁽⁷⁾ σε όλα τα κράτη-μέλη χωρίς παρέκκλιση και μεταγενέστερα στα κράτη-μέλη για τα οποία θα καταργηθεί το καθεστώς της παρέκκλισης⁽⁸⁾, βασίζονται στο “*σενάριο για τη μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα*” που υιοθέτησε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης το Δεκέμβριο του 1995⁽⁹⁾ και αφορούν σε τρεις θεματικές ενότητες, οι οποίες αναπτύσσονται διαδοχικά στη συνέχεια: η αντικατάσταση των εθνικών νομισμάτων των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση από το ευρώ (βλέπε κατωτέρω υπό 2),

το καθεστώς του ευρώ και των εθνικών νομισματικών μονάδων κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου της τριετίας 1999-2001 (υπό 3),

το καθεστώς που θα διέπει το ευρώ από την 1η Ιανουαρίου 2002, μετά τη λήξη δηλαδή της μεταβατικής περιόδου (υπό 4).

⁽¹⁾ ΕΕ Αριθ. L 162, 19.6.97, σελ. 1 επ.

⁽²⁾ *Ibid*, άρθρο 2.

⁽³⁾ *Ibid*, άρθρο 3.

⁽⁴⁾ *Ibid*, άρθρα 4-5.

⁽⁵⁾ ΕΕ Αριθ. L 139, 11.5.98, σελ. 1 επ.

⁽⁶⁾ Σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της τέταρτης παραγράφου του άρθρου 109 Α, “*το Συμβούλιο (Ecofin) λαμβάνει (...) τα λοιπά μέτρα που είναι αναγκαία για την εισαγωγή του ευρώ ως ενιαίου νομίσματος (...) των κρατών-μελών (χωρίς παρέκκλιση)*”.

⁽⁷⁾ Κανονισμός 974/98, άρθρο 17.

⁽⁸⁾ *Ibid*, τελευταία διάταξη (βλέπε σχετικά και το 4ο σημείο αιτιολογικού).

⁽⁹⁾ ΕΕ Αριθ. C 22, 26.1.96, σελ. 2 επ..

Από τη στήλη αυτή πραγματοποιείται μία περιοδική επισκόπηση των σημαντικότερων νομοθετικών εξελίξεων που αφορούν αφ' ενός μεν στην ολοκλήρωση της ενιαίας χρηματοπιστωτικής αγοράς και τη νομισματική ενοποίηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και αφ' ετέρου στο διεθνές τραπεζικό σύστημα

ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΚΟΡΤΣΟΥ

Ειδικού Νομικού Συμβούλου ΕΕΤ

2. Αντικατάσταση των εθνικών νομισμάτων των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση από το ευρώ

Την 1η Ιανουαρίου 1999 το ευρώ θα καταστεί το επίσημο νόμισμα των έντεκα κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση⁽¹⁰⁾ και θα αντικαταστήσει τα εθνικά τους νομίσματα⁽¹¹⁾. Η αντικατάσταση θα γίνει σύμφωνα με τις τιμές μετατροπής που θα καθοριστούν αμετάκλητα την ίδια ημερομηνία από το Συμβούλιο Ecofin σύμφωνα με τη διαδικασία που καθιερώνεται στο άρθρο 109 Α (παρ. 4, α εδάφιο) της Συνθήκης της Ρώμης⁽¹²⁾.

Στα κράτη-μέλη χωρίς παρέκκλιση νόμιμη νομισματική μονάδα θα είναι το “ένα ευρώ”⁽¹³⁾. Το ευρώ, το οποίο θα υποδιαιρείται σε 100 λεπτά (cents)⁽¹⁴⁾, θα αποτελεί τη λογιστική μονάδα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και των κεντρικών τραπεζών των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση⁽¹⁵⁾.

3. Το καθεστώς του ευρώ κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου

Λόγω της υφιστάμενης αδυναμίας για ασφαλή παραγωγή του συνόλου της απαιτούμενης ποσότητας τραπεζογραμματίων και κερμάτων σε ευρώ με την έναρξη του τρίτου σταδίου της ΟΝΕ, το ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα ευρώ θα κυκλοφορεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2001 μόνον ως λογιστικό χρήμα⁽¹⁶⁾. Αυτή η ιδιαιτερότητα είχε ως αποτέλεσμα την ανάγκη καθιέρωσης ειδικών κανόνων νομισματικού δικαίου που θα ισχύσουν κατά τη διάρκεια της τριετούς μεταβατικής περιόδου, η οποία θα διαρκέσει από την 1η Ιανουαρίου 1999, όταν το ευρώ καταστεί το εθνικό νόμισμα των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2001, την τελευταία ημέρα πριν τεθούν σε κυκλοφορία τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα σε ευρώ (βλέπε σχετικά κατωτέρω υπό 4)⁽¹⁷⁾.

(3.1) Χρήμα με αναγκαστική κυκλοφορία

Όπως έχει ήδη αναφερθεί (βλέπε ανωτέρω υπό 2), την 1η Ιανουαρίου 1999 το ευρώ θα αποκτήσει σε όλα τα κράτη-μέλη χωρίς παρέκκλιση την ιδιότητα του επίσημου νομίσματος. Την ιδιότητα του νόμιμου χρήματος με αναγκαστική κυκλοφορία θα συνεχίσουν, όμως, να έχουν στα εν λόγω κράτη-μέλη τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα στις εθνικές νομισματικές τους μονάδες⁽¹⁸⁾. Συνεπώς, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου όλες οι πληρωμές σε μετρητά θα γίνονται σε εθνικές νομισματικές μονάδες.

(3.2) Οι υποδιαιρέσεις του ευρώ

Κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου θα ισχύσει ο κανόνας της “νομικής ισοδυναμίας” ανάμεσα στις εθνικές νομισματικές μονάδες των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση και τη νομισματική μονάδα ευρώ⁽¹⁹⁾. Μέσα σε

⁽¹⁰⁾ Κανονισμός 974/98, άρθρο 2, α εδάφιο.

⁽¹¹⁾ *Ibid*, άρθρο 3. Η πρακτική συνέπεια αυτής της ρύθμισης είναι ότι, ακόμα και κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου που οι εθνικές νομισματικές μονάδες των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση θα αποτελούν υποδιαιρέσεις του ευρώ, μόνον το ευρώ θα έχει συναλλαγματική ισοτιμία έναντι των εθνικών νομισμάτων των κρατών που δεν συμμετέχουν στη ζώνη του ευρώ.

⁽¹²⁾ Η μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί για τον υπολογισμό των τιμών μετατροπής αποτελεί το αντικείμενο κοινής ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος, καθώς και των υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας και των διοικητών των κεντρικών τραπεζών των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση, η οποία εκδόθηκε στις 2 Μαΐου του τρέχοντος. Ειδικότερα, συμφωνήθηκε ότι για τον προσδιορισμό των αμετάκλητα σταθερών τιμών μετατροπής του ευρώ θα ληφθούν υπόψη οι ισχύουσες διμερείς κεντρικές ισοτιμίες των νομισμάτων των κρατών-μελών στο πλαίσιο λειτουργίας του Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος. Η ανακοίνωση είναι δημοσιευμένη στην ειδική έκδοση (No 7213) της εφημερίδας “Europe” της 3ης Μαΐου 1998.

⁽¹³⁾ *Ibid*, άρθρο 2, β εδάφιο.

⁽¹⁴⁾ *Ibid*, άρθρο 2, γ εδάφιο.

⁽¹⁵⁾ *Ibid*, άρθρο 4.

⁽¹⁶⁾ Σενάριο για τη μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα (1996), παρ. 14.

⁽¹⁷⁾ Κανονισμός 974/98, άρθρο 1, ε στοιχείο.

⁽¹⁸⁾ *Ibid*, άρθρο 9.

⁽¹⁹⁾ *Ibid*, 8ο σημείο αιτιολογικού.

αυτό το πλαίσιο καθιερώθηκε διάταξη σύμφωνα με την οποία μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2001 οι εθνικές νομισματικές μονάδες των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση θα αποτελούν υποδιαρέσεις του ευρώ⁽²⁰⁾.

Συνεπώς, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου το ευρώ θα έχει τόσες υποδιαρέσεις όσα και τα κράτη-μέλη χωρίς παρέκκλιση και, επί πλέον, τη δική του υποδιαίρεση, τα λεπτά. Ταυτόχρονα, οι υποδιαρέσεις των εθνικών νομισματικών μονάδων, οι οποίες σύμφωνα με τα προαναφερθέντα αποτελούν υποδιαρέσεις του ευρώ, θα συνεχίσουν να διατηρούνται⁽²¹⁾.

(3.3) Ο κανόνας της “μη απαγόρευσης και μη υποχρέωσης για χρήση του ευρώ”

Βασικός στόχος του Συμβουλίου κατά την επεξεργασία των διατάξεων του Κανονισμού 974/98 υπήρξε η διατύπωση κανόνων με τους οποίους να καταστεί δυνατή η ικανοποίηση δύο αιτημάτων⁽²²⁾:

α) αφ’ ενός μεν η καθιέρωση της όσο το δυνατόν πιο εκτεταμένης χρήσης του λογιστικού χρήματος “ευρώ” στις συναλλαγές,

β) αφ’ ετέρου δε η διασφάλιση του ότι καμία οικονομική μονάδα δεν θα υποχρεωθεί να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές της ένα νόμισμα το οποίο δεν υπάρχει ακόμα σε φυσική μορφή.

Η επιδιωκόμενη ισορροπία επιτεύχθηκε με την καθιέρωση του κανόνα της “μη απαγόρευσης και μη υποχρέωσης για χρήση του ευρώ” στις συναλλαγές κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Νομικό θεμέλιο αυτού του κανόνα αποτελεί η διάταξη της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 6 του Κανονισμού, σύμφωνα με την οποία:

“όταν σε μία νομική πράξη γίνεται αναφορά σε εθνική νομισματική μονάδα, η αναφορά αυτή είναι το ίδιο έγκυρη όπως εάν αφορούσε το ευρώ σύμφωνα με τις τιμές μετατροπής.”

Η εξειδίκευση του εν λόγω κανόνα αναφορικά με τις συμβάσεις και τις λοιπές νομικές πράξεις⁽²³⁾ πραγματοποιείται στα άρθρα 7 και 8 του κανονισμού. Ρητά προβλέπεται, λοιπόν, ότι η αντικατάσταση των εθνικών

νομισμάτων από το ευρώ την 1η Ιανουαρίου 1999 δεν συνεπάγεται υποχρέωση μεταβολής της αναφοράς του νομίσματος στις νομικές πράξεις που έχουν ισχύ κατά την εν λόγω ημερομηνία⁽²⁴⁾. Συνεπώς, αν δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία των μερών, ενέργειες που οφείλουν να εκτελεστούν δυνάμει νομικών πράξεων⁽²⁵⁾ που είναι εκφρασμένες στις εθνικές νομισματικές μονάδες των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση ή στις οποίες προβλέπεται η χρήση εθνικής νομισματικής μονάδας δεν εκτελούνται σε ευρώ αλλά στις εν λόγω εθνικές νομισματικές μονάδες⁽²⁶⁾.

Αντίστοιχα, ενέργειες που οφείλουν να εκτελεστούν δυνάμει νομικών πράξεων, οι οποίες είναι εκφρασμένες σε ευρώ ή προβλέπουν τη χρήση αυτής της νομισματικής μονάδας, εκτελούνται στο ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα⁽²⁷⁾, εκτός αν τα μέρη έχουν συμφωνήσει διαφορετικά⁽²⁸⁾. Αν, όμως, σε σύμβαση ή άλλη νομική πράξη προβλέπεται ότι η εκπλήρωση χρηματικής ενοχής πρέπει να γίνει με την καταβολή μετρητών, ο δανειστής είναι υποχρεωμένος να δεχθεί τραπεζογραμμάτια ή/και κέρματα

⁽²⁰⁾ *Ibid*, άρθρο 6, παρ. 1, α εδάφιο.

⁽²¹⁾ *Ibid*, άρθρο 6, παρ. 1, β εδάφιο.

⁽²²⁾ Βλέπε σχετικά τα σημεία αιτιολογικού 10-14 του κανονισμού.

⁽²³⁾ Η έννοια των “νομικών πράξεων” ορίζεται ευρύτερα στον κανονισμό (άρθρο 1, β στοιχείο), καθώς περιλαμβάνει νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις, διοικητικές πράξεις, δικαστικές αποφάσεις, συμβάσεις, μονομερείς δικαιοπραξίες, μέσα πληρωμών (εκτός τραπεζογραμμάτων και κερμάτων) και οποιαδήποτε άλλη πράξη παράγει έννομες συνέπειες.

⁽²⁴⁾ *Ibid*, άρθρο 7.

⁽²⁵⁾ Η απόδοση στην ελληνική γλώσσα των πρώτων λέξεων της τρίτης παραγράφου του άρθρου 8 του κανονισμού (“οι πράξεις που εκτελούνται δυνάμει νομικών κειμένων”) είναι, κατά τη γνώμη του γράφοντος, εσφαλμένη. Στο αγγλικό κείμενο η σχετική διάταξη ομιλεί για “acts to be performed under legal instruments”. Δεδομένου ότι ο όρος “legal instruments” ορίζεται (όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη υποσημείωση του παρόντος) στο άρθρο 1 του κανονισμού και αποδίδεται ορθά στην ελληνική γλώσσα ως “νομικές πράξεις” (έκφραση που χρησιμοποιείται εξ άλλου και στον Κανονισμό 1103/97), ο γράφων επέλεξε ως πιο δόκιμη τη χρήση της φράσης “ενέργειες που οφείλουν να εκτελεστούν δυνάμει νομικών πράξεων”. Επισημαίνεται σχετικά ότι, σε αντίθεση με την έννοια των “νομικών πράξεων”, το περιεχόμενο των όρων “ενέργειες” (acts) και “οφείλουν να εκτελεστούν” (to be performed) δεν εξειδικεύεται στο άρθρο 1 του κανονισμού.

⁽²⁶⁾ *Ibid*, άρθρο 8, παρ. 1, β εδάφιο.

⁽²⁷⁾ *Ibid*, άρθρο 8, παρ. 1, α εδάφιο.

εκφρασμένα στην οικεία εθνική νομισματική μονάδα.

Στον προαναφερθέντα κανόνα εισάγονται δύο κατηγορίες εξαιρέσεων:

(α) Κατ' αρχήν, ο οφειλέτης χρηματικής ενοχής εκφρασμένης στην εθνική νομισματική μονάδα κράτους-μέλους χωρίς παρέκκλιση έχει δικαίωμα να εκπληρώσει την υποχρέωσή του σε ευρώ, εφόσον η εκπλήρωση επιτρέπεται να γίνει με πίστωση τραπεζικού λογαριασμού του δανειστή, ο οποίος να τηρείται στην επικράτεια του κράτους μέλους όπου είναι πληρωτέο το ποσό⁽²⁹⁾. Η ρύθμιση αυτή εφαρμόζεται και αντίστροφα, όταν δηλαδή η οφειλή είναι εκφρασμένη σε ευρώ και ο οφειλέτης επιθυμεί να εκπληρώσει σε εθνική νομισματική μονάδα, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις.

Σκοπός της εν λόγω διάταξης, η οποία ισχύει τόσο για τοπικές όσο και για διασυνοριακές συναλλαγές, είναι να εξασφαλιστεί η δυνατότητα οι πληρωμές που πραγματοποιούνται στα κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ να γίνονται είτε σε ευρώ είτε στην εθνική νομισματική μονάδα⁽³⁰⁾. Επισημαίνεται, πάντως, με έμφαση ότι η διάταξη εφαρμόζεται μόνον σε περίπτωση που η εκπλήρωση της υποχρέωσης επιτρέπεται να γίνει με πίστωση τραπεζικού λογαριασμού του δανειστή και όχι με άλλα μέσα πληρωμών (πχ. με επιταγή).

Ρητά προβλέπεται, επίσης, ότι οι τράπεζες που δέχονται την εντολή πληρωμής, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, είναι υποχρεωμένες να μετατρέπουν, πάντοτε με τις τιμές μετατροπής, το πιστούμενο ποσό στη νομισματική μονάδα στην οποία τηρείται ο λογαριασμός⁽³¹⁾.

(β) Η δεύτερη ομάδα εξαιρέσεων καθιερώνεται με τις διατάξεις της τέταρτης παραγράφου του άρθρου 8 του κανονισμού. Συγκεκριμένα:

(i) Κάθε κράτος-μέλος χωρίς παρέκκλιση δικαιούται να λάβει τα αναγκαία μέτρα, ώστε να γίνει επαναπροσδιορισμός του υφιστάμενου χρέους της κεντρικής του διοίκησης (όπως αυτό ορίζεται στο ευρωπαϊκό σύστημα ολοκληρωμένων λογαριασμών), εφόσον αυτό είναι εκφρασμένο στην εθνική νομισματική του μονάδα και οι σχετικές δανειακές συμβάσεις διέπονται από την εθνική του νομοθεσία⁽³²⁾. Επισημαίνεται σχετικά ότι,

σύμφωνα με το προαναφερθέν “σενάριο για τη μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα” του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Μαδρίτης, όλες οι νέες εκδόσεις τίτλων του δημοσίου πρέπει να γίνονται υποχρεωτικά σε ευρώ⁽³³⁾.

(ii) Όσες επιχειρήσεις έχουν εκδώσει βραχυχρόνιους ή μακροχρόνιους διαπραγματεύσιμους χρεωστικούς τίτλους έχουν δικαίωμα να προβούν μονομερώς σε επαναπροσδιορισμό του χρέους τους σε ευρώ, μόνον όμως εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες δύο προϋποθέσεις⁽³⁴⁾:

οι τίτλοι εκφράζονται στην εθνική νομισματική μονάδα κράτους-μέλους, το οποίο έχει προβεί σε επαναπροσδιορισμό σε ευρώ του υφιστάμενου χρέους της κεντρικής του διοίκησης, είτε μερικά είτε ολικά⁽³⁵⁾, ο επαναπροσδιορισμός δεν απαγορεύεται σύμφωνα με τους όρους που διέπουν τη δανειακή σύμβαση.

(iii) Τέλος, τα κράτη-μέλη χωρίς παρέκκλιση έχουν δικαίωμα να λάβουν όσα μέτρα είναι αναγκαία για τη διευκόλυνση της μετατροπής από τις εθνικές νομισματικές μονάδες σε ευρώ της λογιστικής μονάδας που χρησιμοποιείται για τις λειτουργικές διαδικασίες τόσο στις οργανωμένες αγορές χρήματος και κεφαλαίου, όσο και στα συστήματα για την τακτική ανταλλαγή και τον τακτικό συμψηφισμό και διακανονισμό των πληρωμών⁽³⁶⁾.

Επισημαίνεται, πάντως ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις της τέταρτης παραγράφου του άρθρου 8 του κανονισμού, τα κράτη-μέλη χωρίς παρέκκλιση δικαιούνται απλώς να λάβουν μέτρα για τη διευκόλυνση των προαναφερθεισών μετατροπών. Αντίθετα, αν δεν υπάρξει σχετική κοινοτική ρύθμιση, τα κράτη-μέλη δεν έχουν δικαίωμα να επιβάλουν στις συναλλαγές τη χρησιμοποίηση του

⁽²⁹⁾ *Ibid*, άρθρο 8, παρ. 3, α εδάφιο.

⁽³⁰⁾ *Ibid*, 13ο σημείο αιτιολογικού.

⁽³¹⁾ *Ibid*, άρθρο 8, παρ. 3, β εδάφιο.

⁽³²⁾ *Ibid*, άρθρο 8, παρ. 4, α στοιχείο, α εδάφιο.

⁽³³⁾ Σενάριο για τη μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα (1996), παρ. 11.

⁽³⁴⁾ Κανονισμός 974/98, άρθρο 8, παρ. 4, α στοιχείο, β εδάφιο.

⁽³⁵⁾ *Ibid*, 14ο σημείο αιτιολογικού.

⁽³⁶⁾ *Ibid*, άρθρο 8, παρ. 4, β στοιχείο.

⁽³⁷⁾ *Ibid*, άρθρο 8, παρ. 5.

ΠΙΝΑΚΑΣ		
Νόμισμα και χρήμα με αναγκαστική κυκλοφορία στα κράτη-μέλη χωρίς παρέκκλιση κατά το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ		
Περίοδοι	Νόμισμα	Χρήμα με αναγκαστική κυκλοφορία (κέρματα και τραπεζογραμμάτια)
Μεταβατική περίοδος (1.Ι.1999 - 31.ΧΙΙ.2001)	ευρώ	εθνικές νομισματικές μονάδες
Περίοδος απόσυρσης (1.Ι.2002 - 30.VI.2002 (*))	ευρώ	- εθνικές νομισματικές μονάδες - ευρώ
Τελική περίοδος (από 1.VII.2002 (*))	ευρώ	ευρώ
(*) Η εν λόγω ημερομηνία είναι η καταληκτική - τα κράτη-μέλη δικαιούνται να καθορίσουν την περίοδο απόσυρσης συντομότερη.		

ευρώ⁽³⁷⁾.

4. Το καθεστώς του ευρώ μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου

Την 1η Ιανουαρίου 2002 θα επέλθουν τρεις σημαντικές μεταβολές στο ευρωπαϊκό νομισματικό δίκαιο σε σχέση με τη μεταβατική περίοδο:

(α) Κατ' αρχήν, σε όσες νομικές πράξεις υφίστανται την 1η Ιανουαρίου 2002 γίνεται αναφορά σε εθνικές νομισματικές μονάδες κράτους-μέλους χωρίς παρέκκλιση, αυτές θεωρείται αυτοδύναμα ότι αποτελούν αναφορές σε ευρώ⁽³⁸⁾, χωρίς να απαιτείται υλικός επαναπροσδιορισμός των σχετικών ποσών⁽³⁹⁾.

(β) Δεύτερον, παύει η ισχύς του κανόνα της νομικής ισοδυναμίας ανάμεσα στις εθνικές νομισματικές μονάδες των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση και τη νομισματική μονάδα ευρώ. Συνεπώς, οι εθνικές νομισματικές μονάδες των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση δεν είναι πλέον υποδιαιρέσεις του ευρώ.

(γ) Τρίτον, την 1η Ιανουαρίου 2002 θα τεθούν σε κυκλοφορία από τη μεν Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση τα τραπεζογραμμάτια σε ευρώ⁽⁴⁰⁾, και από τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση τα κέρματα σε ευρώ⁽⁴¹⁾. Τα εν λόγω τραπεζογραμμάτια

και κέρματα θα αποτελούν σε όλα τα κράτη-μέλη χωρίς παρέκκλιση νόμιμο χρήμα με αναγκαστική κυκλοφορία⁽⁴²⁾.

Παράλληλα, όμως, και για μία περίοδο η οποία δεν επιτρέπεται να υπερβεί το εξάμηνο (δηλαδή μέχρι την 30ή Ιουνίου 2002, περίοδος γνωστή ως "περίοδος απόσυρσης"), την ίδια ιδιότητα θα συνεχίσουν να έχουν σε κάθε κράτος-μέλος και τα κέρματα και τραπεζογραμμάτια που είναι εκφρασμένα στις εθνικές νομισματικές τους μονάδες⁽⁴³⁾. Η λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη χρήση των εν λόγω τραπεζογραμματίων και κερμάτων στις συναλλαγές, καθώς και για τη διευκόλυνση της απόσυρσής τους βαρύνει τα κράτη-μέλη χωρίς παρέκκλιση⁽⁴⁴⁾.

⁽³⁸⁾ *Ibid*, άρθρο 14, α εδάφιο. Σύμφωνα με τη διάταξη του δεύτερου εδαφίου του εν λόγω άρθρου, για τη μετατροπή των ποσών εφαρμόζονται οι κανόνες μετατροπής και στρογγυλοποίησης, οι οποίοι καθιερώθηκαν με τις διατάξεις του Κανονισμού 1103/97.

⁽³⁹⁾ *Ibid*, 20ό σημείο αιτιολογικού.

⁽⁴⁰⁾ *Ibid*, άρθρο 10, α εδάφιο.

⁽⁴¹⁾ *Ibid*, άρθρο 11, α εδάφιο.

⁽⁴²⁾ *Ibid*, άρθρα 10 (β εδάφιο) και 11 (β εδάφιο). Σύμφωνα με ρητή διάταξη του κανονισμού (άρθρο 12), η ευθύνη για την εξασφάλιση της καταστολής της παραποίησης και παραχάραξης των τραπεζογραμματίων και κερμάτων σε ευρώ βαρύνει τα κράτη-μέλη χωρίς παρέκκλιση.

⁽⁴³⁾ *Ibid*, άρθρο 15, παρ. 1.

⁽⁴⁴⁾ *Ibid*, άρθρο 15, παρ. 2.